

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/22/2016
Identifikačné číslo spisu: 1404113320
Dátum vydania rozhodnutia: 21.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1404113320.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Správcovského bratislavského družstva, so sídlom v Bratislave, Drobného 27, IČO: 35 803 843, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Barbara Holíková, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Staré grunty 162, IČO: 36 863 971, proti žalovanému Stavebnému bytovému družstvu Bratislava IV, so sídlom v Bratislave, Polianky 9, IČO: 00 169 731, zastúpeného JUDr. Jozefom Drvárom, advokátom v Bratislave, Belinského 16, o zaplatenie 3 017,67 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 12 C 282/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. júna 2015 sp. zn. 9 Co 468/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 4. júna 2015 sp. zn. 9 Co 468/2012 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 25. mája 2012 č. k. 12 C 282/2004-558 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu 3 017,67 eur s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne od 1. novembra 2001 do zaplatenia. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 350,- eur a trov právneho zastúpenia vo výške 1 037,99 eur k rukám jeho zástupcu a povinnosť zaplatiť náhradu trov štátu vo výške 56,29 eur na účet súdu prvej inštancie, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 588 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a § 132 a § 136 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), vecne tým, že predmetom konania sú nevyčerpané finančné prostriedky tvoriace fond prevádzky, údržby a opráv vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na ulici Ľuda Zúbka 15, 17, 19, 21 v Bratislave za obdobie od 1. januára 2001 do 31. augusta 2001, kedy bol ukončený výkon správy žalovaným, ktoré mal žalovaný previesť na nového správcu. Súd základ nároku považoval za opodstatnený, sporná zostala jeho výška. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že fond prevádzky, údržby a opráv nebol účtovaný osobitne pre jednotlivé bytové objekty v správe žalovaného, preto nie je možné ustáliť skutočnú výšku finančných prostriedkov na účte bytového domu Ľuda Zúbka 15, 17, 19, 21 v Bratislave k 31. decembru 2000. Z tohto dôvodu uznanie dlhu žalovaného k 31. decembru 2000, ktoré vychádzalo len z operatívnej evidencie tvorby a čerpania fondu

bez zohľadnenia nedoplatkov, nevyjadrovalo pravdivý stav záväzkov žalovaného voči vlastníkom bytov a nebytových priestorov. V tomto dôsledku ani naň nadväzujúce potvrdenie o konečnom finančnom vyúčtovaní fondu ku dňu ukončenia výkonu správy z 15. marca 2002 nevyjadruje skutočnú výšku dlhu žalovaného. Navyše, toto potvrdenie vypracoval žalobca ako mandatár žalovaného v čase, keď jeho oprávnenie konať v mene žalovaného na základe mandátnej zmluvy už zaniklo, a nebolo urobené spôsobom uvedeným v obchodnom registri, preto nemôže byť pre žalobcu ani žalovaného záväzné. Na základe týchto skutočností žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 148 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 4. júna 2015 sp. zn. 9 Co 468/2012 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3 017,67 eur s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne z dlžnej sumy od 1. novembra 2001 do zaplatenia a náhradu trov konania vo výške 362,- eur a trov právneho zastúpenia vo výške 2 175,20 eur k rukám jeho zástupkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že aj keď správu predmetného bytového domu v rozhodnom období fakticky vykonával žalobca na základe mandátnej zmluvy uzavretej so žalovaným, právne postavenie žalovaného ako správcu do 31. augusta 2001 sa nemení, pretože je založené na základe zmlúv o výkone správy uzavretými s jednotlivými vlastníkami, a teda v konaní je daná jeho pasívna vecná legitímácia. Povinnosť žalovaného ako končiacieho správcu previesť zostatok majetku vlastníkov na účet nového správcu mu vyplývala z čl. VIII. ods. 1 písm. c/ zmluvy o výkone správy. Podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na vykonané dôkazy vyplynula žalobcom tvrdená výška zostatku ku dňu ukončenia výkonu správy. Uznanie dlhu žalovaného z 19. júla 2001 vyhodnotil ako platné, obsahujúce všetky náležitosti a v konaní nevyšla najavo žiadna taká skutočnosť, ktorá by mohla spochybniť jeho obsah; prípadné prírastky či úbytky vo fonde medzi 31. decembrom 2000 a 19. júlom 2001 nie sú relevantné a nemajú žiadny vplyv na tento právny úkon. K 31. decembru 2000 teda existoval dlh žalovaného voči vlastníkom vo výške uvedenej v uznaní dlhu a tento dlh následne splnením zanikol. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný vyvrátil právnu domnienku založenú uznaním dlhu a že žalobcovi nemožno priznať žiadne plnenie, lebo jeho výšku nemožno jednoznačne zistiť, vec nesprávne právne posúdil. Žalobca v konaní predložil dôkazy, ktorými odôvodňoval ním uplatňovanú výšku zostatku za obdobie od 1. januára 2001 do 31. augusta 2001, ktorú mal žalovaný ako končiaci správca previesť. Žalovaný svoje námietky proti uplatňovanej výške pohľadávky obmedzil len na jej popieranie a tvrdil, že vlastníci bytov a nebytových priestorov bytového domu mali na úhradách nedoplatky, tieto ale nebol schopný vyčísliť či inak špecifikovať, pričom žalovaný bol ten, kto mal mať k dispozícii chýbajúce prvotné doklady. Pokiaľ tieto vlastníkom bytov a nebytových priestorov neboli k dispozícii, táto skutočnosť nemôže ísť na ich úkor a byť dôvodom pre zamietnutie žaloby v celom rozsahu. Výšku neprevedeného zostatku ku dňu ukončenia výkonu správy preto bolo potrebné ustáliť na základe dôkazov, ktoré boli dostupné, a to v spojení s obsahom potvrdenia o konečnom vyúčtovaní fondu z 15. marca 2002. Na základe týchto skutočností odvolací súd dospel k záveru, že v konaní bola preukázaná výška zostatku fondu v sume 3 017,67 eur, ktorý bol žalovaný povinný previesť žalobcovi ako novému správcovi na účet vlastníkov. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovení § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. (postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Namietal, že pôvodní žalobcovia v konaní nemali individuálnu procesnú spôsobilosť a neboli riadne zastúpení zvolenou právnu zástupkyňou; súd v konaní až do pripustenia zámény účastníkov na strane žalobcu konal v rozpore s predpismi hmotného aj procesného práva, ak nerešpektoval, že pôvodní žalobcovia tvorili nútené spoločenstvo, nevychádzal z objektívnej reality, kto skutočne bol vlastníkom bytov v bytovom dome zapísaným na príslušnom liste vlastníctva, či všetkým v žalobe uvedeným žalobcom skutočne svedčí aktívna vecná legitímácia, a pokiaľ za týchto podmienok súd konanie nezastavil, ale pripustil zámenu účastníkov a v konaní ďalej pokračoval, zaťažil konanie vadou zmätočnosti. Ďalej namietal, že súd neúplne zistil skutkový stav, z vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, vec

nesprávne právne posúdil a jeho rozsudok je nedostatočne odôvodnený, a preto nepreskúmateľný. Podľa jeho názoru jeho pasívna vecná legitímácia v konaní nemôže byť daná na základe zmluvy o výkone správy uzatvorenej s jednotlivými vlastníkami, pretože tieto pre rozpor so zákonom č. 182/1993 Z.z. nie sú spôsobilé vyvolať nimi zamýšľané právne a iné účinky. Za nesprávne právne posúdenie považoval tiež záver, že žalovaná istina je založená na zmluvnom základe. Právnym titulom prevodu nevyčerpaných prostriedkov fondu môže byť len zákon č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a nie individuálne uzavretá zmluva o výkone správy, ktorá je s ním v rozpore, a preto je absolútne neplatná. Napokon tvrdil, že nebol nositeľom povinnosti, splnenia ktorej sa žalobca v tomto konaní domáha, pretože žalobca vo februári 2001 vo vlastnom mene zriadil účet, na ktorý vlastníci poukazovali platby do fondu a ktorého majiteľom ostal aj po skončení výkonu formálno-právnej správy bytového domu. Žalovaný spochybnil správnosť údajov a skutočností uvádzaných v uznaní dlhu zo 17. júla 2001 a potvrdení o konečnom vyúčtovaní fondu z 15. marca 2002, ktoré navyše bolo vyhotovené žalobcom ako mandatárom v čase, keď mu takéto oprávnenie z mandátnej zmluvy už neprináležalo, a poukázal pritom na viaceré odlišné závery iných senátov Krajského súdu v Bratislave v obdobných právnych veciach. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je podľa jeho názoru nedostatočné, nezohľadňujúce platnú právnu úpravu a skutkový stav, nerešpektuje požiadavky uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., a preto nepreskúmateľné, čo zakladá vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne aby rozsudky oboch súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo aby konanie zastavil. Navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu pokladá za vecne správne a dovolacie námietky žalovaného za neopodstatnené. Podľa jeho názoru v konaní vystupovali vecne legitimované subjekty, mandátna zmluva, ktorej platnosť žalovaný spochybňuje, je pre právne posúdenie daného sporu irelevantná a uznanie dlhu z 19. júla 2001 považuje za účinné a pre žalovaného zaväzujúce. Odvolací súd vykonané dôkazy vyhodnotil správne, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. Napadnuté rozhodnutie netrpí vadami, pre ktoré by bolo potrebné ho zrušiť alebo konanie zastaviť, preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. (teraz § 444 ods. 1 C.s.p.) a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia prvej vety, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovaného bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov civilného procesného práva o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za

účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 C.s.p.). Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (por. tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (por. § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu bez ohľadu na jeho procesnú formu vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

10. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

11. V posudzovanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej. Prípustnosť dovolania žalovaného teda vyplýva z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p.

12. V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

13. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., zaoberal sa najskôr dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, d/, e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

14. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. b/, c/ a f/ O.s.p.

15. Žalovaný v dovolaní namietal, že v konaní na strane žalobcu vystupoval ako účastník ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), a že tento účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený (§ 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

16. Dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. b/ O.s.p. dopadá na prípady, kedy v konaní vystupoval ako účastník konania ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (procesnú subjektivitu). Súd je povinný vždy skúmať, či ten, kto vystupuje v konaní ako účastník konania, má spôsobilosť byť účastníkom konania. Na nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu a kedykoľvek v každom štádiu konania. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označuje žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p., teraz § 60 C.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19

O.s.p., teraz § 61 C.s.p.). Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak (§ 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak (§ 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka). V posudzovanom spore ako účastník konania na strane žalobcu vystupovalo Správcovské bratislavské družstvo, t. j. právnická osoba zapísaná od 16. januára 2001 v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I v oddiele Dr, vložka č. 481/B, ktorá nepochybne procesnú subjektivitu má.

17. Pre prípad, že dovolateľ namieta, že žalobca ako účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený (§ 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (§ 20 O.s.p., teraz § 67 C.s.p.). Predpokladom procesnej nespôsobilosti účastníka konania je skutočnosť, že nemá vôbec spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva alebo brať na seba povinnosti alebo táto jeho spôsobilosť je obmedzená. Podľa § 19a ods. 1 Občianskeho zákonníka môže byť spôsobilosť právnickej osoby nadobúdať práva a povinnosti obmedzená len zákonom. Nejde však o také obmedzenie spôsobilosti, ktoré by odôvodňovalo povinnosť ustanoviť tejto právnickej osobe zástupcu. Dovolací dôvod uvedený v § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemôže preto vzniknúť na strane účastníka konania, ktorým je právnická osoba. Môže sa vzťahovať len na fyzickú osobu ako účastníka konania, prípadne na jej zákonného zástupcu. Existencia vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. preto v prejednávanej spore neprichádza do úvahy.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že jednotliví vlastníci bytov a nebytových priestorov od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie z 31. mája 2006 č. k. 12 C 282/2004-85, ktorým súd pripustil zámenu účastníkov na strane žalobcu, už nie sú účastníkmi v konaní. Z tohto dôvodu aj keby tvrdenia dovolateľa o ich prípadnom nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania a nedostatku procesnej spôsobilosti boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), táto skutočnosť je pre rozhodnutie v danom prípade bezvýznamná. Napokon, sám dovolateľ vo svojom dovolaní vymedzil, že tento mimoriadny opravný prostriedok podáva proti zmeňujúcemu rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. júna 2015 sp. zn. 9 Co 468/2012, v čase vydania ktorého účastníkom na strane žalobcu bolo Správcovské bratislavské družstvo. Predmetom dovolacieho prieskumu v prejednávanej veci je teda tento rozsudok odvolacieho súdu, a nie uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 31. mája 2006 č. k. 12 C 282/2004-85, resp. uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2006 sp. zn. 5 Co 328/2006, ktorým bolo odvolanie žalovaného proti uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie o zámene účastníkov odmietnuté.

19. Pokiaľ teda dovolateľ tvrdil existenciu tejto vady spočívajúcej v nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatku procesnej spôsobilosti a nedostatku riadneho zastúpenia, ide o námietku zmätočnú, nemajúcu oporu vo vyššie citovanom zákonom ustanovení, pretože žalobca je právnickou osobou s vlastnou právnou subjektivitou, má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti, a teda aj spôsobilosť byť účastníkom konania a pred súdom samostatne konať, t. j. procesnú spôsobilosť.

20. Žalovaný v dovolaní ďalej namieta vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., t. j. že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, ktorá podľa jeho názoru spočíva v nedostatočnom odôvodnení a nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia.

21. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 ods. 2

C.s.p. (predtým § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.), je nepreskúmateľné.

22. Dovolací súd poznamenáva, že už dávnejšia judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť (nedostatok odôvodnenia) rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

23. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

24. S poukazom na citované stanovisko len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, sťažnosť č. 52854/99) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8269/02, Protsenko proti Rusku, sťažnosť č. 13151/04, Tishkevich proti Rusku, sťažnosť č. 2202/05, Lenskaya proti Rusku, sťažnosť č. 28730/03).

25. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 muselo rozhodnutie súdu (až na zákonné výnimky - por. napr. § 157 ods. 4 O.s.p. alebo § 219 ods. 2 O.s.p.) obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. V súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku. Súd sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený s poukazom na všetky rozhodujúce skutkové okolnosti a tiež ich právne posúdenie. Právne závery súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzí po skutkovej stránke predmet konania a následne podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako interpretoval aplikované ustanovenia a prečo pod ne podriadil zistený skutkový stav. V rozhodnutí súdu musí byť jasne a zrozumiteľne vysvetlený myšlienkový postup súdu vo všetkých, pre posúdenie veci významných otázkach. Pri tom, samozrejme, platí, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný, určujúci význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (por. aj viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. sp. zn. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 78/05).

26. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť to, že pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvej inštancie. Jeho zmeňujúce rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie, obsahujúce zákonné náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V prípade, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, z akých skutkových záverov súd vychádzal, ktoré skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, z ktorých vyvodil skutkové zistenia odlišné od zistení, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie, akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil a vôbec nie je právne odôvodnené (čo i len v jednom závere), ide o procesne nesprávne rozhodnutie. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá náležitosti uvedené v § 157

ods. 2 O.s.p. je potom nepreskúmateľný a účastníkovi je takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nemá možnosť v dovolacom konaní náležite argumentovať.

27. Zákom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Tieto požiadavky však napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa.

28. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal argumentáciou žalovaného uvádzanou už pred súdom prvej inštancie a zopakovanou aj vo vyjadrení k podanému odvolaniu, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci. Žalovaný namietal, že vlastníci bytov a nebytových priestorov poukazovali mesačné zálohové platby určené do fondu prevádzky, údržby a opráv a nedoplatky z vyúčtovania za rok 2000 na osobitný účet zriadený žalobcom vo februári 2001, ku ktorému mal žalobca výlučné dispozičné právo a ktorého majiteľom zostal aj po skončení výkonu správy žalovaným 31. augusta 2001; v tomto dôsledku žalovaný nemohol byť nositeľom povinnosti, na základe ktorej si žalobca uplatňuje plnenie, pretože zostatok finančných prostriedkov tvoriacich fond prevádzky, údržby a opráv bol v dispozícii žalobcu do 31. augusta 2001, dokedy ako mandatár vykonával správu v celom rozsahu na základe mandátnej zmluvy uzavretej so žalovaným, a v jeho dispozícii zostal aj po tomto dátume, odkedy správu predmetného bytového domu vykonával ako nový správca. Vo vzťahu k ustáleniu výšky neprevedeného zostatku fondu žalovaný tvrdil, že potvrdenie o konečnom vyúčtovaní fondu z 15. marca 2002 je obsahovo nesprávne, vychádza z nepresných a nepreukázaných údajov, jednotlivé v ňom uvedené položky na základe ich povahy nemôžu zaťažovať žalovaného ako správcu, bolo vyhotovené v čase, keď ešte nebolo spracované ročné vyúčtovanie za rok 2001 za bytový dom, preto nemohla byť ani známa suma, ktorú si žalobca uplatňuje, a napokon, v čase, kedy bolo vyhotovené, žalobca už nebol oprávnený konať v mene žalovaného ako mandatár, pretože takéto oprávnenie mu od zániku mandátnej zmluvy 31. augusta 2001 neprináležalo, a ak tak konal, ide o neúčinný právny úkon, ktorý nemôže žalovaného zaväzovať. Z týchto dôvodov mal žalovaný za to, že uvedené potvrdenie o konečnom vyúčtovaní fondu výšku zostatku fondu ku dňu ukončenia výkonu správy nemôže relevantne preukázať. Neobstojí preto konštatovanie odvolacieho súdu, že výšku neprevedeného zostatku ku dňu ukončenia výkonu správy preto bolo potrebné ustáliť na základe dôkazov, ktoré boli dostupné, a to v spojení s obsahom potvrdenia o konečnom vyúčtovaní fondu z 15. marca 2002, keďže žalovaný argumentov odôvodňujúcich záver o neúčinnosti tohto úkonu uviedol niekoľko; odvolací súd sa ale nimi nezaoberal, nevysvetlil, prečo skutočnosti uvedené v potvrdení o konečnom vyúčtovaní považoval za preukázané a akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil. So všetkými uvedenými skutočnosťami sa odvolací súd nevysporiadal riadne, jeho rozhodnutie tak nie je dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní.

29. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyvolalo účinok umožňujúci a zároveň ukladajúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Prípustnosť žalovaným podaného dovolania vyplývala z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z toho, že dovolateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné oprávnenia postupom súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete. Z uvedeného dôvodu dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku sa nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej

inštalácie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.